

Ympäristöministeriö

kirjaamo.ym@ymparisto.fi
YM028:00/2011

PL 35

00023 Valtioneuvosto

LAUSUNTO ASETUSLUONNOKSESTA ERÄIDEN MAA- JA PUUTARHATALOUDESTA PERÄISIN OLEVIENTÄ PÄÄSTÖJEN RAJOITTAMISESTA

Kiitämme lähettämästänne lausuntopyynnöstä (YM028:00/2011; päivätty 5.7.2013) nitraattiasetuksen uudistamiseksi asetetun työryhmän laatimasta ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi, joka koskee eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamista.

Yleistä

Ravinteiden kierrätys on maataloille taloudellisesti merkittävä asia, ja lannan käsittely on yksi keskeisimmistä karjankasvatukseen liittyvistä työtehtävistä. Pihvikarjankasvattajien liitto ry (jäljempänä Pihvikarjaliitto) pitää tärkeänä, että lannan käyttöä tehostetaan ja sitä voidaan levittää mahdollisimman laajalle alueelle. Nitraattiasetuksella mahdollisesti saavutettavia ympäristöhyötyjä tulisi arvioida huolellisesti ja verrata niitä viljelijöille koituviin lisätoihin ja -kustannuksiin.

Kommentoimme seuraavaa:

3 § Määritelmät

työtekkinen syy

”työtekkinellä syyllä [tarkoitetaan] esimerkiksi poikkeuksellista kelirikkoa...”

Esitämme poistettavaksi sanaa poikkeuksellinen. Kelirikon poikkeuksellisuutta on vaikea arvioida etukäteen. On myös tulkinnanvaraista määritellä, mikä on poikkeuksellista.

7 § Varastointia koskevat rakenteelliset vaatimukset

”Lietelantalat... tulee kattaa kiinteällä tai kelluvalla katteella...”

Talvisin lumi toimii eristeenä, joka vähentää lietelantasäiliön jäätymistä. Jos lumi ei suojaa lietesäiliötä, siihen muodostuu helposti jääpaakku, joka estää lietesäiliön normaalin toiminnan ja jonka poistaminen on erittäin vaikeaa.

Luomutilat eivät saa vastaanottaa laimentamatonta lietelantaa. Lietteeseen siis tarvitaan ulkopuolista vettä, jollaiseksi sopii hyvin sadevesi.

”Rakenteiden ja laitteiden tulee olla sellaisia, ettei lannan... siirron, käsittelyn ja varastointitilan tyhjennyksen aikana tapahdu vuotoja. Kuormaaminen tulee tehdä tiivispohjaisella alustalla.”

Ehdotamme lauseen *kuormaaminen tulee tehdä tiivispohjaisella alustalla* poistamista, koska edellinen lause tarkoittaa käytännössä jo samaa asiaa.

Lisäksi huomautamme, että lannan käsittely ja kuormaaminen poikkeavat eri tuotantosuuntien välillä merkittävästi. Lihakarjatuotannossa, varsinkin emolehmäpihatoissa kertyvä lanta on runsaan kuivettamisen vuoksi lähinnä likaantuneita olkia, joista ei synny valumia vesistöihin. Tämä tulee huomioida asetuksessa.

8 § Kuivalannan varastointi poikkeustilanteessa

”Kuivalantaa... voidaan poikkeuksellisesti, työteknisen syyn tai hygieenisen syyn niin vaatiessa, varastoida aumassa (lantapatterissa)...”

Esitämme sanaa *poikkeuksellisesti* poistettavaksi.

”Kuivalannan varastointi aumassa on kielletty 16.10.-31.1. Aumaan varastoitu kuivalanta on levitettävä auman perustamisvuonna 1.4.-15.10.”

Aumauksen eli lannan patteroinnin tulee olla mahdollista ympärivuotisesti.

Kun lanta ajetaan pellolle aumattavaksi jäätyneen maan aikana, vältetään pienten teiden rikkoutuminen, peltojen sotkeminen ja peltomaan turha tiivistyminen. Kompostoitumisprosessin aikana lantamäärä vähenee, parhaimmillaan jopa puolittuu. Kompostoitunut lanta on helppo levittää mahdollisimman laajalle alueelle, ei pelkästään navettaa lähinnä sijaitseville peltolohkoille.

Jos lihakarjatiloiilla kertyvää lannansekaista kuivikepohjaa levitetään keväällä suoraan pellolle ilman kompostointivaihetta, sen sisältämä olkimassa vaikeuttaa muokkausta, ja jopa sitoo tyypeä hajotessaan. Nurmelle levitettäessä olkimassa ei hajoa riittävän nopeasti, ja sitä tulee mukaan seuraavaan nurmisatoon. Lantaa kompostoimalla tältä ongelmalta vältytään.

”Auma on sijoitettava kantavalle maalle tasaisen peltolohkon keskelle tai loivasti kaltevalla pellolla lähelle pellon yläreunaa.”

Sijoituspaikka tulisi ratkaista tapauskohtaisesti. Esimerkiksi peltolohkon koko ja muoto vaikuttavat asiaan merkittävästi. Lohkon keskelle ajaminen tallaa

tarpeettomasti peltoa. Pellon kantavin osa ei välttämättä sijaitse keskellä tai lähellä yläreunaa.

9 § Ilmoitus kuivalannan varastoinnista poikkeustilanteessa

”Kuivalannan varastoinnista aumassa tulee tehdä ilmoitus... kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka tarkastuksen suoritettuaan...”

Sen sijaan, että patterointia rajoitetaan kirjaamalla tarkat yksityiskohdat asetukseen, ehdotamme, että patterointi-ilmoitusta kehitetään. Näin voidaan parhaiten huomioida tilakohtaiset kysymykset, maantieteelliset seikat, sääolosuhteet sekä tuotantosuunnan vaikutus lannan koostumukseen ja käsittelyyn.

10 § Lannoitteiden käyttö

”Lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen pellolle on kielletty 1.11.-31.3.”

Viitaten myös 8 § esitettyihin tiukkoihin aikarajoituksiin toteamme, että sääolosuhteista johtuvien vuosivaihteluiden vuoksi maatalouden harjoittamisessa tarvitaan joustoa päivämääriin. Ehdotamme lisättäväksi sanaa **pääsääntöisesti**.

8 § mukaan aumaan varastoitu kuivalanta on levitettävä perustamisvuonna 1.4.-15.10., kun taas 10 § mukaan lannan levittäminen on kielletty 1.11. alkaen. Päivämäärien tulee olla keskenään yhtenäisiä.

Lannan levitysjärjestyksen lyhentäminen ei ole perusteltua. Joustavuus levityksen osalta parantaa myös maatilan töiden jakautumista tasaisemmin ympäri vuoden. Jos kaikki toimenpiteet keskitetään tiettyyn ajankohtaan, niistä suoriutuminen kuormittaa viljelijää ja maataloustyöntekijöitä, kun taas hiljaisempina aikoina maataloustyöntekijöitä voidaan joutua lomauttamaan.

Pykälässä otetaan kantaa lannoituksen ja vesistön välisiin etäisyyksiin. Myös 8 § kieltää sijoittamasta aumaa vesistön lähelle: *”aumaa ei saa sijoittaa alle 100 metrin etäisyydelle vesistöistä, valtaojasta tai talousvesikaivosta eikä alle 5 m etäisyydelle ojasta.”* Lannan ja lannoitteiden käytön **suojaetäisyyksissä tulisi noudattaa yhdenmukaista käytäntöä**, ja huomioida erityisesti ympäristökorvausjärjestelmän mukaiset suojaetäisyydet.

11 § Typpilannoitemäärät

Kokonaistypen määrät esitetään nitraattiasetuksessa ja valmisteilla olevassa ympäristötukijärjestelmässä päällekkäin. Nitraattiasetuksessa rajat on

esitetty liian suurella kasvilajikohtaisella tarkkuudella, mitä on käytännössä vaikea toteuttaa ja valvoa.

12 § Fosforilannoitemäärät

Esitämme 12 § poistamista kokonaan. Fosforin säätely nitraattiasetuksessa ei ole tarpeellista, viitaten voimassa olevaan lannoitevalmistelainsäädäntöön.

13 § Ravinnepitoisuuksien määrittäminen

”Lannoitus suunnitellaan lanta-analyysin ja liitteessä 2 esitettyjen ohjearvojen keskiarvojen perusteella. ”

Esitämme, että sana **keskiarvojen** poistetaan, ja lannoitus suunnitellaan lanta-analyysin **tai** ohjearvojen perusteella.

17 § Siirtymäsäännökset

Viitaten lantalan kattamista koskeviin siirtymäaikoihin, laki ei anna toimivaltaa säätää valtioneuvoston asetuksella rakentamisesta tällä kohtaa. Jos sitten maankäyttö- ja rakennuslaki sekä ympäristönsuojelulaki muuttuvat siten, että lantaloiden kattaminen tulee pakolliseksi, on silloin siirtymäajan oltava pitkä.

Yhteenveto

Lannan tehokas hyväksikäyttö vähentää keinolannoitteiden tarvetta. Jos lantaa voidaan aumata ympäri vuoden, se mahdollistaa kustannustehokkaan ja sujuvan levityksen mahdollisimman suurelle osalle tilan peltolohkoista.

Lannan käsittelyä voidaan ohjata joustavin ja tilakohtaisin ohjein, mutta tarkat päivämäärät, jotka ovat samat koko maassa, eivät käytännössä edistä nitraattiasetuksen tavoitetta eli vesiensuojelua. Yleisesti tulee myös arvioida, ovatko asetuksella saavutettavat ympäristöhyödyt suhteessa viljelijöille aiheutuviin lisäkustannuksiin ja -työhön.

Kunnioittavasti,

Antti Veräväinen
puheenjohtaja
0500-835084
antti.veravainen@pihvikarjaliitto.fi